

*Hans Verhoeven*

# ‘Niet meer castreren was een goed besluit’

Voorop lopen is noodzaak, vindt varkenshouder Hans Verhoeven. Hij is voorzitter van De Hoeve, een samenwerkingsverband van varkensvleesproducenten. Hij was dan ook de eerste in Nederland met een Milieukeur voor varkensvlees en de eerste die stopte met het castreren van beerbiggen.

Geen enkel Agrarisch Dagblad slaat hij over. Als Hans Verhoeven een paar dagen weg is geweest, pakt hij eerst ongelezen kranten. Hij wil nu eenmaal precies weten wat er speelt, welke ontwikkelingen er op de varkenshouderij afkomen en wat er omgaat in de akkerbouw of veehouderij. Het is niet weten om het weten, maar om er wat mee te doen. Als hij een nieuwe stal bouwt wil hij voldoen aan de eisen die straks gaan gelden. Dat is volgens hem de beste manier om de continuïteit van zijn bedrijf te garanderen. Daarmee loopt hij ook voorop in dierenwelzijn. Verhoeven heeft samen met zijn vrouw Diny en dochter Suzanne een varkensbedrijf in Valkenswaard.

## >> Betonroosters

Voorop lopen begon al begin jaren '90, toen Verhoeven net het bedrijf had overgenomen. Het bedrijf bestond alleen uit zeugen, maar Verhoeven wilde ook vleesvarkens om minder afhankelijk te zijn van anderen. Voor een vleesvarkensstal liet de wet volledig roostervloer nog wel toe, maar daar wilde de varkenshouder niet aan. Uit kranten had hij al lang opgemaakt dat de toekomst zat in een groter deel dichte vloer en betonnen roosters omdat dit beter is voor het welzijn van de varkens. Doorslaggevend was wat hij met eigen ogen zag bij een collega: de varkens lagen liever op betonnen dan op stalen roosters. Zo verbouwde hij zijn zeugenstal.



‘Bovendien was beton zeven maal goedkoper dan staal’, glundert hij. Enkele jaren later moest hij een nieuwe stal bouwen. Deze keer was een Groen Labelstal wettelijk verplicht, ofwel een stal waarvan de ammoniakemissie aanzienlijk minder is dan van een conventionele stal. Zijn stallen voldeden volgens hem ook aan de eis emissiearm. Hij belde de betreffende onderzoeker, legde uit hoe zijn stal eruit zag en vroeg wat de ammoniakemissie zou zijn. ‘Die rekende het voor me uit. De emissie lag volgens hem even laag als van een Groen Labelstal, maar hij zei direct dat ik daar niets aan had omdat het officieel gemeten moest worden.’ Verhoeven liet zich niet afschrikken en vroeg, met de onderzoeker een proefstalstatus aan. Dit lukte. Er werd gemeten: precies dezelfde uitkomst als de eerdere berekeningen.

### >> Waardevolle contacten leggen

Dat Verhoeven ertoe kwam deze stappen te zetten, wijt hij aan zijn eerste acties. De contouren voor een nieuw mestbeleid, met een maximaal toegestaan fosfaatverlies per hectare, vond hij zo ver buiten de realiteit dat hij de actiegroep Beter Mestbeleid oprichtte. ‘Daardoor reisde ik het hele land af, had overleg met de top van bestuurlijk Nederland en leerde iedereen kennen.’

Hij kreeg het voor elkaar een tweede keer een proefstalstatus te ontvangen. Deze keer voor een zeugenstal, waarin hij groepshuisvesting wilde combineren met natuurlijke ventilatie en stro. Daarmee zou hij al in 1999 voldoen aan de eisen van 2013 en zijn varkens zouden een beter welzijn hebben. Probleem: er was geen Groen Label-erkenning voor een stal met stro. Maar hij kreeg het voor elkaar. ‘Ik ging een mooie maar veel duurdere stal neerzetten. Ik moest me daarom onderscheiden in de markt.’ Verhoeven kwam in contact met Stichting Milieukeur en richtte in 1997 De Hoeve op, een samenwerkingsverband van bedrijven waarmee hij varkensvlees onder Milieukeur uitbracht.

### >> Milieukeur dwingt

Het Milieukeur dwingt Verhoeven nog meer dan hij al deed om voorop te lopen. ‘We hebben met het Milieukeur alleen bestaansrecht als we de innovaties trekken.’ Toen het castreren van biggen een maatschappelijk debat werd, vond hij dan ook dat De Hoeve daarmee moest stoppen. ‘Biologisch ging al aan de slag met verdoofd castreren, dus moesten wij nog een stap verder.’ Vanaf mei 2007 startte onderzoek naar de gevolgen en de risico's. Bij de slachterij werden bijvoorbeeld alle beren die ongecastreerd de slachterij bereikten getest op berengeur. Was er geen geur dan gingen ze naar de slager. Die mocht bij klachten ze terug leveren, wat nooit is gebeurd. De detectiemethode aan de slachtlijn voldeed. In juni

bracht Verhoeven het onderwerp in de producentenvergadering van De Hoeve in. ‘Ik vroeg me wel af of we bij een verplichting om niet meer te castreren nog zouden groeien. Of varkenshouders niet zouden afhaken.’ Dat bleek mee te vallen. Er werd meteen geroepen dat verdoofd castreren flauwekul is en het welzijn niet wezenlijk verbetert. Dat sterkte Verhoeven in zijn voornemen en in augustus nam het bestuur van De Hoeve het besluit te stoppen met castreren. Als eerste in Nederland.

### >> Stijgende trend

Het besluit heeft geen negatief effect gehad op de omzet van De Hoeve. Sterker nog, de stijgende trend die net was ingezet, zette door. Het aantal Keurslagers dat vlees afneemt is de laatste twee jaar gestegen van twintig naar tachtig, het aantal geslachte varkens van duizend per week naar zeventuizend en het aantal aangesloten varkenshouders van twintig naar 75. Ook neemt inmiddels de Coop supermarkt milieukeurvlees af en is er zicht op afname door cateraar Albron.

Niet meer castreren was een goed besluit, al loopt nog niet alles zoals gewenst. Zo zijn de beren bij sommige varkenshouders zo agressief, dat de varkenshouders geen plezier meer hebben in hun werk. Omdat niet iedereen daar last van heeft, kunnen de varkenshouders onderling van elkaar leren. Dit gaan de varkenshouders, samen met Wageningen UR, verder uitzoeken.

### >> Nieuwe uitdagingen

Verhoeven denkt ondertussen alweer aan volgende stappen. Duurzame soja bijvoorbeeld, door via Solidaridad contracten af te sluiten met kleine gezinsbedrijven in Brazilië. Maar ook nog beter presteren op dierenwelzijn. ‘Afleidingsmateriaal in het hok is niet genoeg. Na een paar dagen zijn de dieren het gewend en doen ze er niets meer mee. Je moet het dus op een andere manier doen, dit vergt beter management. Daar willen we aan werken. Als ik dit allemaal alleen zou moeten doen, kon ik hooguit kleine stapjes zetten. Met z'n allen en alle middelen bij elkaar zijn we in staat grote stappen te nemen. Dat is het mooie.’